

«حجت الاسلام وزیر»

واقف کتاب‌های منحصر به فرد

یکی از ماندگارترین اقدامات حجت الاسلام وزیر، تأسیس و وقف کتابخانه‌ای است که در شمار ده کتابخانه بزرگ ایران قرار دارد و بزرگ‌ترین کتابخانه ناحیه مرکزی و جنوب ایران است. نسخ خطی ارزشمند «کتابخانه وزیری یزد» مشتاقان بسیاری را از شهرهای دور به این شهر کشانده است. وجود گنجینه اسناد، فرمان‌ها، قبایله‌ها و دیگر نوشته‌های تاریخی ویژه یزد از آثار نویسندگان و شاعران یزدی و وجود بیش از پنج هزار مجلد نشریه، سبب موقعیت خاص کتابخانه وزیری در منطقه شده است. مرحوم وزیری در سال ۱۳۳۴ شمسی هسته اولیه احداث کتابخانه و مجموعه کتابخانه شخصی خویش شامل دو هزار جلد کتاب را بنیان نهاد. اوبه جمع‌آوری کتاب‌های خطی و منحصر به فرد هفت گماشت و در منزل از آن‌ها نگهداری کرد. در زمان رضاخان که برگزاری مجالس روضه خوانی ممنوع شده بود، ایشان برای نگهداری کتاب‌ها از حمله مأموران دولتی، آن‌ها را در چلیک‌های فلزی گذاشت و در سرداب منزل مخفی کرد و جلوی آن‌ها دیوار کشید و با پایان رسیدن حکومت رضاخان آن‌ها را بیرون آورد و بر روی طاقچه‌های منزل چید. او در نظر داشت کتاب‌های خود را در اختیار مشتاقان علم قرار دهد. این کتابخانه در سال ۱۳۳۴ شمسی در دهلیز مسجد جامع کبیر یزد احداث شد و با تعدادی کتب خطی و چاپی کار خود را آغاز کرد. او برای تکمیل کتابخانه از عموم مردم و دانشمندان، مؤلفان، ناشران و دارندگان کتب خطی درخواست کتاب کرد که در مدت کوتاهی، کتاب‌های زیادی به این کتابخانه اهدا شد و مشکل کمبود مکان پیش آمد. تا اینکه با کمک مردم مغازه‌ها و خانه‌های اطراف خریداری گردید و عملیات احداث ساختمان جدید در سال ۱۳۴۲ شمسی به کمک برخی از تاجران خبر یزدی همانند «محمد هراتی» و «حسین بشارت» در جنب درب شرقی مسجد جامع یزد آغاز و در اول فروردین ۱۳۴۵ افتتاح شد. همیشه وزیری نگران کتاب‌ها و موقعیت کتابخانه بود و تصمیم داشت آنجا را به مؤسسه بزرگی واگذار کند که توانایی اداره آن را داشته باشد. وزارت فرهنگ و هنر، سازمان اوقاف و شهرداری یزد در این راه پیش قدم شدند؛ ولی سرانجام کتابخانه وقف آستان قدس رضوی (علیه السلام) شد و پس از جلب موافقت آستان قدس رضوی در تیرماه ۱۳۴۸ خورشیدی وقف‌نامه‌ای تنظیم و به ثبت رسید که طبق آن ساختمان کتابخانه وزیری به انضمام تمام کتب و اثاثیه آن وقف شد. ساختمان کتابخانه در حال حاضر ۹۰۰ متر مربع مساحت دارد و شامل مخازن کتب خطی و چاپی، آرشیو نشریات، تالار مطالعه آقایان و خانم‌ها به طور مجزای شود. با خرید منازل اطراف، عملیات گسترش کتابخانه از سال ۱۳۷۹ شمسی شروع شده است. تعداد چهار هزار و ۲۶۰ جلد کتاب خطی و حدود پنج هزار جلد چاپ سنگی و نیز پنج هزار جلد کتاب به زبان‌های فرانسه، انگلیسی، روسی و آلمانی در رشته‌های ادبیات، رمان و نیز ۱۷۵ هزار جلد کتاب چاپی در موضوعات مختلف در این کتابخانه وجود دارد که بسیار نفیس و ارزشمند می‌باشند.

بارگاه منور حضرت شمس الشموس (علیه السلام)؛

منشأ وقف‌های علمی، پژوهشی و فرهنگی

واقفانی از جنس عالمان و پژوهشگران

پژوهش و نوآوری در وقف
مسلمانان و شیفتگان حضرت رضا (علیه السلام) از هنگام شهادت آن حضرت برای هزینه نگهداری از مضجع شریف، اموال را وقف کرده‌اند. قدیمی‌ترین سند موجود وقف به تاریخ ۹۳۱ هجری قمری و به نام عتیق علی بن احمد ملک طوسی بازمی‌گردد؛ در حالی که وجود پاره‌ای از قرآن‌های وقفی، سنت وقف را تا سده چهارم - سال ۳۹۳ هجری قمری - به عقب می‌برد. پس از آن وقف‌نامه علاء الدین حاجی قدمت بیشتری دارد که تاریخ آن سال ۹۳۳ هجری قمری را نشان می‌دهد و داستان وقف به حرم امام مهربانی‌ها همچنان ادامه دارد. اما آنچه در دل‌های وقف و نذرهای بی‌شمار به بارگاه منور حضرت رضا (علیه السلام) خودنمایی می‌کند، وجود وقف‌ها و واقفانی است که به علم، دانش، فرهنگ و پژوهش در وقف‌نامه‌های خود تاکید جدی داشتند.

